

စီရင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရ
အကျဉ်းချုပ်

၂၀၁၃ မေလ

မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းတွင် လူ့အမြောက်အများ အသတ်ခံရမှု - မိတ္ထီလာတွင် မူဆလင် ကျောင်းသားများ အကြမ်းဖက် ခြိမ်းခြောက်ခံရမှု နှင့် အသတ်ခံရမှု

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့က မြန်မာနိုင်ငံ မိတ္ထီလာမြို့တွင် ပျက်စီးသွားသော နေအိမ် တစ်လုံး၏ အနီးတွင် မြန်မာ ကလေးငယ် နှစ်ဦး ရပ်နေကြစဉ်။
မိတ်ဗုံ - ပေါ့လ်လ ဘရန်စတိုနိုး/Getty Images

စီရင်ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရ အကျဉ်းချုပ်

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၀ ရက်နေ့က မိတ္ထီလာမြို့တွင် သတင်းအရ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဘုန်းကြီး တစ်ပါး အသတ်ခံရမှု နှင့် ရွှေဆိုင် တစ်ဆိုင်တွင် အငြင်းပွားမှု တစ်ခုမှ စတင်ကာ နွေဦးပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံ (ရုံးသုံး အခေါ်အဝေါ်အရ ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော်) အလယ်ပိုင်း ဒေသ တစ်လျှောက် မူဆလင် ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှု ဂရက် ရိုက်ခတ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ပွားပြီး သုံးရက် အကြာတွင် သတင်းအရ လူများစု ဖြစ်သော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် လူအုပ်များက လက်နက်များ ကိုင်ဆောင်ကာ အိမ်ခြေ ၁၅၀၀ ကျော်ကို မီးရှို့ခဲ့ကြပြီး တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးထက် ပိုသော ဗလီများ နှင့် မူဆလင်ကျောင်း သုံးလုံးကို ဖျက်ဆီးခဲ့ကြသည်။ ထို့အပြင် မိတ္ထီလာမြို့ နှင့် အနီးတစ်ဝိုက်ရှိ မြို့နယ်များမှ လူနည်းစု မူဆလင် ပြည်သူ အယောက် ၁၀၀ ကျော်ကိုလည်း သတ်ဖြတ်ခဲ့သည်ဟု သိရှိရသည်။

အဆိုပါ မူဆလင် ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှု လုပ်ရပ်ကို နိုင်ငံတကာမှ ဖြစ်တင် ကန့်ကွက်ကြပြီး နိုင်ငံတွင်းမှ အစိုးရ ရှေ့နေများကလည်း ဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုမှုများကို စတင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ပြဿနာ စတင် ဖြစ်ပွားရာ ရွှေဆိုင်တွင် အငြင်းပွားမှု နှင့် စစ်လျှပ်စီးမှု မူဆလင် ဘာသာဝင် သုံးဦးတို့သည် ခိုးဝှက်မှု နှင့် ကိုယ်ထိ လက်ရောက် ကျူးလွန်မှုတို့ဖြင့် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြောင်း အလျင်အမြန် ဖြစ်ဒဏ် ချမှတ်ခြင်းခံရကြပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဘုန်းကြီး တစ်ပါးအား သတ်ဖြတ်မှု နှင့် ပတ်သက်ပြီး စွဲချက်များဖြင့် မူဆလင် ဘာသာဝင် ခြောက်ဦးတို့သည် မေလတွင် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရကြသည်။ ထိုသို့ အဓိကရုဏ်း ဖြစ်ပွားမှုကြောင့် လူ အမြောက်အများ သေကြေခဲ့ရပြီး ထောင်ပေါင်း

များစွာသော လူများသည် အိုးအိမ် စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရသည်။ ထိုမျှမက မိတ္ထီလာမြို့ရှိ မူဆလင် ဘာသာဝင်တို့၏ အိမ်များ၊ ဗလီများ၊ စာသင်ကျောင်းများ နှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ ပျက်စီးခဲ့ရသော်လည်း မေလ အလယ်ပိုင်းတွင်မူ မည်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ ကိုယ်ထိ လက်ရောက် ကျူးလွန်မှု၊ လူသတ်မှု (သို့) မီးရှို့ ဖျက်ဆီးမှုတို့ဖြင့် တရားစွဲဆိုခံရခြင်း (သို့) ဖြစ်ဒဏ် ချမှတ်ခံရခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဆရာဝန်များအဖွဲ့ PHR သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မတ်လ ၂၆ ရက် မှ ၂၈ ရက်အထိ နှင့် ဧပြီလ ၂၀ ရက်မှ မေလ ၂ ရက်နေ့အထိ ကွင်းဆင်း စုံစမ်း လေ့လာမှုတို့ကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ ကွင်းဆင်း စုံစမ်း လေ့လာမှုသည် PHR အသင်းတွင် PHR မှ အရေးပေါ် အခြေအနေ ကိုင်တွယ်ရေး ဒါရိုက်တာ ရစ်ချတ် ဆိုလွမ် (MA | MPH) ၊ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ် ဒါရိုက်တာ၊ သိနတောင် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်း ကျန်းမာရေးအဖွဲ့၊ အီခန် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ကျောင်း၊ ဆေးဝါးဌာန လက်ထောက် ပါမောက္ခ၊ ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ စေတနာ့ အကြံပေး ဝန်ထမ်း နှင့် PHR ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဟော်လီ အတ်ကန်ဆင် (MD | FACP) ၊ PHR အဖွဲ့မှ မြန်မာ့အရေး စီမံကိန်း ဒါရိုက်တာဟောင်း ဘေလ်ဒေးဗစ် (MPH) တို့ ပါဝင်ကြသည်။ အဆိုပါ အသင်းသည် မိတ္ထီလာမြို့ မင်္ဂလာ ဈေးရုံ မူဆလင်ကျောင်းမှ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများ၊ ဆရာ ဆရာမများ သာမက ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များ၊ အရပ်ဘက် လူမှု အသိုင်းအဝိုင်းမှ ကိုယ်စားလှယ်များ နှင့် အစိုးရ တာဝန်ရှိသူများဖြင့် လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်း အင်တာဗျူး ၃၃ ခု ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့ လူတွေ့ မေးမြန်းသူများအထဲတွင် ၁၄ ဦးတို့သည် မိတ္ထီလာ အရေးအခင်းကို ကိုယ်တိုင် မြင်တွေ့ခဲ့ကြသူများ

ဖြစ်ပြီး ဤ အစီရင်ခံစာတွင် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်တွေ့ ဖော်ပြချက်များကို တင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းတို့၏ သက်သေခံ ထွက်ဆိုချက်များ နှင့် အခင်း ဖြစ်ပွားရာ နေရာရှိ ရုပ်ပိုင်း အမြင်အရ ပျက်စီးမှုများကို PHR အဖွဲ့၏ သုံးသပ် လေ့လာချက်များ အပေါ်တွင် အခြေပြုပြီး PHR အဖွဲ့မှ စုံစမ်း လေ့လာသူများသည် မသိမသာ ကွဲပြားသော နောက်ဆက်တွဲ အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာ မျိုးစုံ ပေါင်းစပ်ထားသည့် အစီရင်ခံစာ တစ်ပုဒ်ကို ပြုစုခဲ့ကြသည်။

A ဤ အစီရင်ခံစာသည် အမေရိကန်နိုင်ငံ နှင့် ဥရောပ သမဂ္ဂတို့အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ပိတ်ဆို့ အရေးယူမှုများကို ရုပ်သိမ်းနေချိန် နှင့် စီးပွားရေးအရ သဘောတူညီမှုများကို တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်နေဆဲ အချိန်အခါတွင် PHR မှ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၌ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း များစွာ ကတည်းကပင် အလွန် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် ရှိခဲ့သော ကြောက်မက်ဖွယ် ဘာသာရေး အကြမ်းဖက်မှု ဥပမာ တစ်ခုကို ပြန်လည်၍ အာရုံပြုမိစေရန် PHR အနေဖြင့် မျှော်လင့်ပါသည်။ နိုင်ငံအတွင်းမှ နိုင်ငံရေး နှင့် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့ အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများကို အခိုင်အမာ လူသိရှင်ကြား ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချခြင်း၊ ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများအား ဥပဒေအရ တင်းကြပ်စွာ အရေးယူခြင်း နှင့် ပြန်လည် သင့်မြတ်ရေးတို့ကို အများအားဖြင့် ထောက်ခံအားပေးမှု မရှိခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံသည် မကြာသေးမီကမှ ပိုမို လွတ်လပ် ပွင့်လင်းပြီး ငြိမ်းချမ်းမှု ပန်းတိုင် တည်ရှိရာ ဘက်သို့ တစ်ဆင့်ပြီး တစ်ဆင့် ပုံမှန် ချီတက်နေရာမှ လမ်းကြောင်း လွဲချော်သွားနိုင်ဖွယ် အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ရသည်။

အခင်းဖြစ်ပွားရာ နေရာတွင် ဆူပူအုံကြွမှု နှိမ်နင်းရေး လက်နက်ကိုင် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် အနည်းငယ်မျှ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုရုံ ရှိသော်လည်း အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများကို တားဆီးရန် သို့မဟုတ် ရပ်တံ့ရန်အတွက် ၎င်းတို့ လုံးလုံး ဝင်ရောက် ဖျန်ဖြေခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၀ မှ ၂၄ ရက်နေ့အထိ ဖြစ်ပွားခဲ့သော မိတ္ထီလာ အရေးအခင်းတွင် ပျက်စီးသွားသည့် အဆောက်အအုံ မှတ်တမ်း။
ဓါတ်ပုံ - ဟိန်းအောင်

မင်္ဂလာ ဈေးရုံတွင် လူ့အမြောက်အများ အသတ်ခံခဲ့ရမှု အကြောင်း ဇာတ်ကြောင်းပြန်

အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ဆရာဝန်များအဖွဲ့မှ စုံစမ်း လေ့လာသူများသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၀ - ၂၁ ရက်နေ့တွင် လူပေါင်းများစွာ အသတ်ခံခဲ့ရသည့် မိတ္ထီလာ အရေးအခင်း အကြောင်းကို မင်္ဂလာ ဈေးရုံ ရပ်ကွက်တွင် အခြေချ နေထိုင်သူ ငါး ဦး၊ ကျောင်းသား/သူ ရှစ် ဦး အပါအဝင် မျက်မြင် သက်သေ ၁၄ ဦး အပြင် အရေးအခင်းအား တည်နေရာ နှင့် ရှုထောင့် မျိုးစုံမှ မျက်မြင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် လွှတ်တော် အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးတို့၏ သီးခြား ပြောပြချက်များ အပေါ် အခြေခံပြီး အချိန်ကာလအလိုက် မှတ်သားထားသည့် ဖြစ်ပျက်ပုံ တစ်ခုအား စုစည်းပြုစုခဲ့ကြသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ထွက်ရှိလာသည့် ဤ အစီရင်ခံစာ တွင် လူတွေ့ မေးမြန်းရာမှ ရရှိလာသည့် အချက်အလက် မျိုးစုံ ပါဝင်ပြီး PHR ကွင်းဆင်း လေ့လာရေး အသင်းသည် အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော နိုင်ငံလုံးအနှံ့ အထောက်အထားတို့ကို အသုံးပြုပြီး ဇာတ်ကြောင်း မှန်ကန်မှု ရှိစေရန် အတတ်နိုင်ဆုံး အတည်ပြု စစ်ဆေးပြီး ဖြစ်သည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၁ ရက်နေ့က မြန်မာနိုင်ငံ မိတ္ထီလာ အရေးအခင်းတွင် မီးလောင်ကျွမ်း သေဆုံးခဲ့ရသူတို့၏ အကြားအကျန် ရုပ်လောင်းများကို ဒေသခံများမှ ကြည့်ရှုနေစဉ်။ ဓါတ်ပုံ - စိုးသန်း WIN/AFP/Getty Images

အဆိုပါ အစီရင်ခံစာတွင် မင်္ဂလာ ဈေးရုံ အစွလမ် ယောက်ျားလေး ဘော်ဒါဆောင် ကျောင်းမှ အဆောင်နေ ကျောင်းသားများ နှင့် ဆရာများသည် မြို့တော်ခန်းမတွင် ဖြစ်ပွားသည့် အရေးအခင်း အကြောင်းကို ကြားသိပြီးသော်လည်း မွန်းလွဲပိုင်းတွင် ၎င်းတို့ မည်ကဲ့သို့ စာသင်ကြားနေခဲ့ကြကြောင်း နှင့် ညနေစာကို မည်ကဲ့သို့ စားသုံးခဲ့ကြကြောင်း၊ မိမိတို့၏ ကျောင်းကို လက်နက်ကိုင် လူအုပ်များ ပိုင်းရဲထားစဉ် ကျောင်းဝင်းအတွင်း မည်ကဲ့သို့ ကျန်ရစ်နေခဲ့ကြကြောင်း၊ ညပိုင်းတွင် ရွှေ့ပြောင်း ဖြစ်ပျက်လုပ် တစ်ခုတွင် မည်ကဲ့သို့ ထွက်ပြေး ပုန်းအောင်းခဲ့ကြကြောင်း၊ ၎င်းတို့ တိမ်းရှောင်ရာ နေရာမှ ခြောက်လှန့် နှင်ထုတ်ခြင်း ခံခဲ့ရကြောင်း နှင့် အုတ်ခဲရဲ ကာထားသည့် အနီးအနားရှိ ခြံဝင်းများတွင် နှိပ်စက် ရှာဖွေခဲ့ကြသော်လည်း အချို့ ခြံဝင်းများအား မီးရှို့ ဖျက်ဆီးခြင်း ခံခဲ့ရကြောင်း၊ နောက်တစ်နေ့ နံနက်စောစောတွင် စစ်ကားတန်းကြီးဖြင့် အကာအကွယ် ထပ်ဆင့်ထားပြီး လက်နက် ကိုယ်စီ ကိုင်ဆောင်ထားကြသည့် ရန်လိုသူများကို မည်ကဲ့သို့ ဖြတ်ကျော်ခဲ့ကြကြောင်း၊ နောက်ဆုံးတွင် ရဲစခန်း တစ်ခုသို့ ပို့ဆောင်ခံခဲ့ရကြောင်း နှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများက ထို ရဲစခန်းမှ ၎င်းတို့ကို မည်ကဲ့သို့ ပြန်လည် ခေါ်ယူခဲ့ကြောင်းတို့ကို အသေးစိတ် ဖော်ပြထားသည်။ ယင်း ဇာတ်ကြောင်းပြန်တွင် အရေးအခင်း ဖြစ်ပွားနေစဉ် ပိတ်မိနေခဲ့သည့် မူဆလင် အိမ်နီးချင်းများ နှင့် အဖြစ်အပျက်ကို စောင့်ကြည့် လေ့လာခဲ့သည့် အမျိုးသား နိုင်ငံရေးသမား တစ်ဦး၏ အတွေ့အကြုံတို့ကိုလည်း အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပါသည်။

၎င်း ဇာတ်ကြောင်းပြန်တွင် မျက်မြင် သက်သေများ ပြောပြချက်များအရ မူဆလင် ဘာသာဝင်များအား အတင်းအဓမ္မ ဝက်သားများ စားခိုင်းခြင်း၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တစ်ဦးကဲ့သို့ ဘုရား ရှိခိုးခိုင်းခြင်း၊ တုတ်၊ ရေပိုက်၊ အုတ်ခဲ၊ ခဲလုံး၊ လေးစွ၊ ဓား နှင့် ဓားရှည် စသည့် လက်နက်များဖြင့် တိုက်ခိုက် သတ်ဖြတ်ခံရခြင်း နှင့် အရှင်လတ်လတ် မီးရှို့ အသတ်ခံရခြင်း အပါအဝင် အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပျက်ခံရခြင်း

နှင့် အကြမ်းဖက်ခံရခြင်း အကြောင်းများလည်း ပါဝင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ ခြိမ်းခြောက် သတ်ဖြတ်ခြင်းခံနေရစဉ် အခင်းဖြစ်ပွားရာ နေရာတွင် ဆူပူအုံကြွမှု နှိမ်နင်းရေး လက်နက်ကိုင် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များသည် အနည်းငယ်မျှ ပါဝင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုရုံ ရှိသော်လည်း အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများကို တားဆီးရန် သို့မဟုတ် ရပ်တန့်အတွက် ၎င်းတို့ လုံးဝလုံး ဝင်ရောက် ဖျန်ဖြေခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

မျက်မြင် သက်သေများမှ အသေးစိတ် ပြန်လည် ပြောပြသည့် အဖြစ်အပျက် အမျိုးမျိုးတို့အား စုစည်းထားသော ဇာတ်ကြောင်း အစုံအလင် ပါသည့် အစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံကို physiciansforhumanrights.org/meiktila-report-2013 တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

မျက်မြင် သက်သေများအား လူတွေ့ မေးမြန်းခြင်းတို့ အပြင် PHR မှ စုံစမ်း လေ့လာသူများသည် လက်တွေ့ မြင်ခဲ့ရသည့် အခင်းဖြစ်ပွားရာ တည်နေရာများမှ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု လုပ်ရပ်များအား ဟုတ်မှန်မှု ရှိ မရှိ ပြန်လည် အတည်ပြု စစ်ဆေးခြင်း၊ မှတ်တမ်း ဓါတ်ပုံ၊ ဗီဒီယို နှင့် ဖြိုလှဲတုမှ ဖမ်းယူ ရိုက်ကူးထားသည့် အထောက်အထားတို့ကို ပြန်လည် ကြည့်ရှု စစ်ဆေးခြင်း၊ အရေးအခင်းမှ အသက်ရှင် ကျန်ရစ်သူ တစ်ဦး၏ ကာယပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေများကို သုံးသပ် စစ်ဆေးခြင်း၊ အသက်ရှင် ကျန်ရစ်သူများ၏ စိုးရိမ် ကြောင့်ကြမှု နှင့် စိတ်ဗီဇပစ္စုပ္ပန် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေတို့ကို စုံစမ်း လေ့လာခြင်း၊ ရပ်ကွက်မှ ထုတ်ပြန်ထားသည့် လူပျောက် (နှင့် သေဆုံးပြီးဟု မှတ်ယူသူ) စာရင်း နှင့် မျက်မြင် သက်သေများ၏ ပြောပြချက်တို့ကို နှိုင်းယှဉ် သုံးသပ်ခြင်း အပြင် အခြား သတင်း မီဒီယာတို့မှ တစ်ပြိုင်နက်တည်း တင်ဆက်သည့် အရေးအခင်းဆိုင်ရာ အဖြစ်အပျက်

အကြောင်းအချက်တို့ကို အတည်ပြု စစ်ဆေးခြင်းတို့ကို ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။

ဤ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် မျက်မြင် သက်သေတို့၏ ပြောပြချက်များကို ဓါတ်ပုံ နှင့် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအားဖြင့် အတည်ပြု စစ်ဆေးပြီး ဖြစ်၍ ၎င်းတို့ တင်ပြချက်အရ လက်ခံ သဘောတရားမည့် အချက် တစ်ချက်မှာ အရပ်ခင်း ပြည်သူများအား အကြမ်းဖက် ကျူးလွန်မှုများထဲတွင် ရဲအရာရှိများလည်း ပါဝင်ခဲ့ကြသည် ဆိုသော အချက်ပင် ဖြစ်သည်။ တရားဥပဒေ တည်မြဲရေး ရဲအရာရှိများ အနေဖြင့် ထိုကဲ့သို့သော လုပ်ရပ်များအား ကျူးလွန်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေခံမူလ ဖြစ်သော ကိုယ်ပိုင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို သာမက နိုင်ငံတကာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက် စံနှုန်းများကိုလည်း ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ချိုးဖောက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ မိတ္ထီလာ အရေးအခင်းတွင် ရှိနေခဲ့ကြသည့် ရဲအရာရှိ အများစုတို့သည် ပညာရှင် ဝိသဘော အဆိုပါ စံနှုန်းကို ပြည့်မီခြင်း မရှိကြသည့် အပြင် ခုခံနိုင်စွမ်း မရှိသော ကလေးသူငယ်များ နှင့် အန္တရာယ် ကျရောက်နေသော အခြားသူများကိုပါ ကာကွယ်ရန် နှင့် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သူများကို တရားဥပဒေအရ ဖမ်းဆီး အရေးယူရန်လည်း ပျက်ကွက်ခဲ့ကြသည်။ မိတ္ထီလာ အရေးအခင်းတွင် ကျူးလွန်ခဲ့ကြသည့် ပြစ်မှုများကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်မှု အပိုင်းတွင် လိုအပ်မှု ရှိနေကြောင်းကို ညွှန်ပြနေပြီး ထိုရောက်သော တာဝန် သိတတ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်နည်းများ နှင့် လုံခြုံရေး ကဏ္ဍတွင် ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှုတို့အားဖြင့် ၎င်း လိုအပ်ချက်အား ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းသွားရမည် ဖြစ်သည်။

ဤ အစီရင်ခံစာအတွက် စုစည်းထားသော အထောက်အထားတို့ကို အခြေပြုပြီး အကြီးမားဆုံး ခေါင်းဆောင် အရာရှိများ၊ ဒီမိုကရေစီ စနစ်ကို လိုလားသော တရားရုံး၊ ရှေ့နေများ နှင့် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် လူမျိုးရေး နှင့် ဘာသာရေး အကြမ်းဖက်မှု အားလုံးကို လူသိရှင်ကြား ထပ်မံတလဲလဲ ရှုံးချ ပြစ်တင်ကြရန် နှင့် ထိုကဲ့သို့ ခြိမ်းဆက်ဆံခြင်း နှင့် မုန်းတီးဖွယ် စကားလုံးတို့အား သည်းခံသွားမည် မဟုတ်ကြောင်းကို ၎င်းတို့ ကိုယ်တိုင် အပြော နှင့် အလုပ် ကိုက်ညီမှု ရှိစေရန် လက်တွေ့ သာဓကပြ ဆောင်ရွက်ကြရန် PHR အနေဖြင့် တိုက်တွန်းလိုပါသည်။ မူဝါဒဆိုင်ရာ အခြား အကြံပြုချက်များမှာ -

မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရထံသို့ -

- မူဆလင် ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် နေရာများ ဖြစ်သည့် မိတ္ထီလာ၊ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ ဒေသများ နှင့် အခြား သက်ဆိုင်ရာ နေရာများသို့ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စုံစမ်း စစ်ဆေးသူများ၊ သတင်းစာ ဆရာများ နှင့် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့ရေး လုပ်သားများအား အနှောင့်အယှက် မရှိ သွားလာနိုင်ရန် ချက်ချင်း အခွင့်ပေးရန်
- (၁) နိုင်ငံတကာ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိစေရန် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံသားဆိုင်ရာ ဥပဒေကို လုံးလုံးလျားလျား ပြန်လည် သုံးသပ် ပြင်ဆင်ခြင်း (၂) မိမိ၏ လုပ်ရပ် နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်တို့ကို တာဝန်ယူတတ်သော လုပ်နည်းများကို ထုထောင်ရန် မြန်မာ့တပ်မတော် နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့တို့၏ ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပုံတို့ကို ပြုပြင် ပြောင်းလဲခြင်း (၃) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခန်းကဏ္ဍ အရပ်ရပ်တို့တွင် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုတို့အား ခြိမ်းဆက်ဆံခြင်းကို အဆုံးသတ်ခြင်း နှင့် (၄) လူနည်းစု အဖွဲ့များအနေဖြင့် အများပြည်သူနှင့် သက်ဆိုင်သော ကဏ္ဍများတွင် အပြည့်အဝ ပါဝင် လုပ်ရားနိုင်ရန် အားပေးအားမြှောက် ပြုခြင်းဖြင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစု နှင့် ဘာသာရေး လူနည်းစု အဖွဲ့တို့အား ကာကွယ်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အတည်တကျ သတ်မှတ်ရန်
- အရေးအခင်းကြောင့် ထိခိုက် နာကျင်ခဲ့ရသူများ နှင့် အထူးသဖြင့် ကလေးသူငယ်များအား ပို၍ အာရုံစိုက်ပြီး စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေး ဆေးဝါးနှင့် အခြား သင့်လျော်သော ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ ပံ့ပိုးပေးရန်
- ပျောက်ဆုံးနေသည့် ကလေးသူငယ်များကို ရှာဖွေရန် နှင့် အရေးအခင်းကြောင့် ကွာရှားနေသည့် မိသားစုများ ပြန်လည် ပေါင်းစည်းရေးကို ဆောင်ရွက်ရန် ကမ္ဘာ့ ကြက်ခြေနီ အဖွဲ့အစည်း နှင့် UNICEF အဖွဲ့အစည်းတို့ အပါဝင် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ အခြား နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လက်တွဲ ကြိုးပမ်းရန်

- ကလေးသူငယ် စောင့်ရှောက် ကာကွယ်ရေး အဖွဲ့မှ ထုတ်ပြန် ကြေညာထားသည့် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုတွင် ကလေးသူငယ် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ရေးအတွက် အနိမ့်ဆုံး စံနှုန်း သတ်မှတ်ချက်များကို လိုက်နာ စောင့်ထိန်းခြင်းအားဖြင့် ကလေးသူငယ် စောင့်ရှောက် ကာကွယ်ရေးကို မြှင့်တင် ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပြုအပ်ပါသည်။

နိုင်ငံတကာမှ အသိုင်းအဝိုင်းထံသို့ -

- မူဆလင် ဆန့်ကျင်ရေး အကြမ်းဖက်မှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့ရာ မိတ္ထီလာ နှင့် အခြား နေရာဒေသများတွင် လူပေါင်းများစွာ အသတ်ခံရမှု အကြောင်းကို နိုင်ငံတကာအနေဖြင့် လွတ်လပ်စွာ စုံစမ်း စစ်ဆေးမှု တစ်ခုကို ချက်ချင်း ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ရန်။ နိုင်ငံတကာ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကောင်စီအနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မင်းကြီးအား လိုအပ်သည့် စုံစမ်း စစ်ဆေးမှုတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် အကြံပေး ညွှန်ကြားသင့်ကြောင်း။ မြန်မာအစိုးရ အနေဖြင့်လည်း စုံစမ်း စစ်ဆေးမှုများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အတူတကွ လက်တွဲ ဆောင်ရွက်ပြီး စုံစမ်း စစ်ဆေးသူများ၏ အကြံပြုချက်များကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရေးတွင် ကူညီပံ့ပိုးသင့်ကြောင်း။
- လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ စုံစမ်း စစ်ဆေးသူများ၊ သတင်းစာ ဆရာများ နှင့် လူသားချင်း စာနာမှုဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့ရေး လုပ်သားများအား အကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် နေရာဒေသများသို့ မြန်မာအစိုးရ အနေဖြင့် သွားလာခွင့်ပြုခြင်း၊ အကြမ်းဖက်မှုတွင် ပြစ်မှု ကျူးလွန်ခဲ့ကြသူများအား စုံစမ်း စစ်ဆေးရေး နှင့် ဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုရေး အခြေအနေ တိုးတက်မှုများအား စုံစမ်း စစ်ဆေးခွင့်ပေးခြင်းဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီးပွားရေးအရ အကူအညီ နှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကို စပ်ဆက် ဆောင်ရွက်သွားရန်။ မြန်မာအစိုးရ အနေဖြင့် လုံခြုံရေး တပ်ဖွဲ့များအတွက် အပြည့်အဝ တာဝန်သိတတ်မှု နည်းလမ်းများ သတ်မှတ် ထုထောင်မှု မပြုမီ နှင့် အထက်တွင် အကြမ်းဖျင်း ဖော်ပြခဲ့သည့် ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်ပုံဆိုင်ရာ ပြုပြင် ပြောင်းလဲမှု ပန်းတိုင်သို့ ရောက်ရန် အရေးကြီးသော ခြေလှမ်းများကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုမီ အချိန်အထိ လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှု တစ်စုံတစ်ခုကို ပံ့ပိုးခြင်း မပြုသင့်ကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။

အစီရင်ခံစာ အပြည့်အစုံကို -
physiciansforhumanrights.org/meiktila-report-2013 တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

ကျန်းမာရေး ပညာရှင်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကျွမ်းကျင်မှု အရည်အချင်းများ၊ ကျင့်ထုံး တာဝန်များ နှင့် ယုံကြည် စိတ်ချရသော သဘောထားများသည် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို ရင်တံ့ရန် ကြိုးပမ်းရာ၌ အရေးပါသည့် နေရာတို့တွင် ရှိနေကြသည် ဆိုသော ခံယူချက် အပေါ်တွင် အခြေခံပြီး ဝဇ္ဇာစင် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးဆိုင်ရာ ဆရာဝန်များအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယနေ့တွင် ကျွန်ုပ်တို့ အဖွဲ့အစည်း၏ ကျွမ်းကျင်မှုတို့ကို အစိုးရများ၊ ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ နှင့် ပြည်တွင်း တရားရုံးများ အပြင် အခြား လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှ တောင်းခံ ရယူနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ စုံစမ်း စစ်ဆေးချက်များ၏ အစွမ်းကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ခေတ်ကာလတွင် အခမ်းအနားသော လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများကို ဆုံးခန်း ရောက်အောင် ပို့ဆောင်ရန် လိုအပ်သော သတင်း အချက်အလက်တို့ကို ဖော်ထုတ် တင်ဆက်နိုင်ပြီး ပြောင်းလဲမှု ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ဖိအား ပေးနိုင်စွမ်း ရှိပေသည်။

References

1. AFP, *Mosques torched in deadly Myanmar riots*, Al-Jazeera, 22 Mar. 2013, <http://www.aljazeera.com/news/asia-pacific/2013/03/201332125352108140.html>.
2. "The official Government figures on the number of houses destroyed by arson sits at 1,594." UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), Myanmar: Meiktila inter-communal violence Situation Report No. 4, 9 Apr. 2013, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Sitrep_Meiktila_intercommunal_violence_No-4_09_Apr_2013.pdf.
3. "Islamic religious council from Rangoon head office confirmed that the death toll exceeding 100 from the Muslims side." Burmese Muslim Association, records of incidents of violence in Meiktila and other areas from 20 to 28 Mar. 2013, on file with PHR. Association website <http://www.b-m-a.org/>.
4. Burma's penal code includes provisions that address abetment of crimes. The Penal Code [Union of Burma], 1860, Ch. V. available at http://www.burmalibrary.org/docs6/MYANMAR_PENAL_CODE-corr.1.pdf. The Code also addresses acts of omission in a general manner. *Id.* Ch. II, art. 32. Note, however, that Burmese authorities have used the substance and application of national laws in a political manner to target political activists and humanitarian aid workers. See Burma Lawyers' Council, *List of the Most Problematic Provisions in the 2008 constitution and Burmese laws (2012)*, available at <http://www.burmapartnership.org/wp-content/uploads/2012/06/Top-Laws-and-Constitutional-Provisions-to-Be-Repealed-or-Amended.pdf>.; Nyein Nyein and Khin Oo Thar, *UN Calls on Govt to Release Aid Workers Still in Detention*, Irrawaddy, 20 Aug. 2012, <http://www.irrawaddy.org/archives/11914>.